

Zápis

z obhajoby disertační práce paní Kamily Pacovské

konané dne 27. června 2013

téma práce: Vina a provinění: problém odpovědnosti

přítomni: dle prezenční listiny

Předseda komise p. Pavel Kouba zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku. Školitelka Marina Barabas představila doktorandku a seznámila komisi s její disertační prací.

Kandidátka seznámila přítomné se svou disertační prací. Zmínila, že se nakonec rozhodla práci psát v českém jazyce, což vyžadovalo, nejen aby čelila problémům spojeným s překladem termínů zavedených v anglosaské diskusi o etických tématech, ale také aby představila tuto diskusi jako takovou, neboť ta není v českém prostředí dosud příliš známa. Při tom šlo Kamile Pacovské také o objasnění samotné relevance problémů, jichž se diskuse v anglosaské etice - ve vztahu k tématu její práce - týká. Podle toho je také samotná práce strukturována (uvedení do diskuse jsou věnovány první tři kapitoly). Práce se přitom věnuje dvěma základním problémům (resp. vlastním tezím), a to ve čtvrté a v šesté kapitole.

První kapitola představuje legalistické pojetí etiky. V druhé kapitole se klade otázka zodpovědnosti za duševní jevy či procesy. Problém zodpovědnosti musíme rozdělit (1) podle otázky po *vnitřní chybě* jednatelce, která se týká např. nedbalosti nebo charakterové vady atd. (2) podle otázky, v jakém smyslu je jednatel odpovědný za své *jednání*. Disertační práce se týká především druhého problému (věnuje se mu třetí a čtvrtá kapitola).

Otázka po zodpovědnosti jednatelce se bezprostředně týká toho, zda jedná dobrovolně či nikoli. Problém dobrovolnosti ovšem výchozí otázku nevyčerpává. Jednání totiž není pouze zaviněním či úmyslem, nýbrž je jakousi srostlinou úmyslu a realizace jednání ve světě. To se ukazuje na fenoménu viny, za níž je člověk zodpovědný specifickým způsobem. Podvojný aspekt jednání byl tedy studován zejména na problému viny.

Čtvrtá kapitola ukazuje, že druhý aspekt jednání (jeho realizace ve světě) se ukazuje především retrospektivně (např. v reakcích lítosti nebo výčitek svědomí). Co je předmětem výčitek svědomí? První odpověď nabízí B. Williams, jenž má za to, že správnou reakcí na vinu je stud, který se zaměřuje na minulý charakter viníka (předmětem reakce je tedy já, nikoli čin samotný). Druhá odpověď pochází od R. Gaity, který tvrdí, že výčitky se zaměřují na čin samotný a na zlo, které viník zapříčinil. Viník tedy lituje toho, čím se daným činem stal.

Co to tedy znamená, že se někdo svým dobrovolným přičiněním stal viníkem? Kamila Pacovská na tuto otázku odpovídá interpretací postavy Dmitrije Karamazova z Dostojevského románu *Bratři Karamazovi*. Na příkladu Dmitrije ukazuje vztah mezi charakterem jednatelce a jednáním samotným. To, jaký Dmitrij byl před činem, v žádném ohledu neurčuje, co udělá. Předmětem výčitek proto podle Kamily Pacovské musí být ona srostlina úmyslu a realizace jednání ve světě. (= první teze disertace)

Druhá teze disertace, která má být odpovědí na otázku, jak dochází k provinění, se opět rozkrývá na základě literárního příkladu, tentokrát se jedná o postavu bankéře Bulstroda z románu *Middlemarch* George Eliot. K provinění může docházet buď na základě *akrasie*, nebo na základě sebeklamu. Jednání bankéře Bulstroda se vyznačuje jakousi skrytostí: nikdy nečelí zcela otevřenému rozhodování, zda usmrtit muže, který jej svou přítomností ohrožuje. Bulstrode do svého provinění na základě sebeklamu spíše „padá“, než by jej záměrně přivodil. Jak je možné učinit zločin, aniž by jednatel kdykoli pojal úmysl jej učinit? Kamila Pacovská ukazuje, že ačkoli

Bulstrodeovo jednání nebylo úmyslné, přesto bylo dobrovolné, neboť bankéř byl *motivován touhou* zbavit se Johna Rafflese. (= druhá teze disertace).

Poté přednesl v hlavních bodech svůj oponentský posudek Erazim Kohák. Disertační práci charakterizoval metaforou rytíře ve stříbrném brnění, který nasedne na svého oře a rozjede se všemi směry najednou. Erazim Kohák se táže, co v podání Kamily Pacovské znamená „učinit zadost zkušenosti morálního selhání“, jak to ve své práci sama formuluje, resp. v jakém smyslu jí jde právě o „zkušenost“. Erazim Kohák má nicméně za to, že práce je nakonec spíše důkladným zkoumáním pojmů. Chceme se tedy zabývat pojmy, anebo zkušeností? (Zde však narážíme na základní fenomenologické otázky: např. kdo v práci vlastně hovoří?) Jak se ony pojmy vztahují ke zkušenosti a světu?

Dále svůj posudek přednesl a otázky vyslovil Christopher Cowley. Pan Cowley zdůrazňuje své kladné hodnocení práce a shrnuje pět hlavních výhrad vůči práci. (1) absence jasné ústřední teze, (2) týká se příkladu Dmitrije Karamazova: v jakém smyslu je Dmitrij původcem svého činu? (3) co znamená pojem integrita? (4) navrhuje pojem nedbalosti jako alternativní způsob, jak postihnout Bulstrodeovo provinění, (5) vytýká nedostatečné pojednání Sartra.

Kandidátka Pacovská odpovídá na posudky oponentů. V první řadě odpovídá Erazimu Kohákovi. Chce ukázat, že problém vztahu zkušenosti a pojmové analýzy není alternativou, v níž se příslušné strany vzájemně zcela vylučují; má o tom svědčit zejména analýza běžných a literárních příkladů, které ukazují meze pojmového rozboru. Konfrontace s morální zkušeností se v anglosaské tradici netýká samotného morálního prožitku, ale spíše praxe morálního posuzování. Týká se tedy našeho vynášení soudů, tj. jazykového aspektu morální zkušenosti. Tímto způsobem propojuje zkušenost a morální hodnocení, resp. soudy (jde tedy o jazykový aspekt intersubjektivní zkušenosti).

Erazim Kohák: Když bychom se zaměřili na postavu Dmitrije Karamazova a kladli si otázku, odkud pochází čin, vy byste nepřijala jakožto odpověď, že pochází od Dostojevského, protože on to všechno napsal? Domníváte se tedy, že příběh, který Dostojevskij vypráví, je nějak nezávislý na mysli autora, tj. vztahuje se především ke světu, který s ním sdílíme?

Kamila Pacovská: Jak Dostojevského, tak Eliot chápu jako autory, kteří mají podobný zájem zájmu mému: tj. ukázat nějaký obecný problém. Chtějí ukázat, jak dochází ke zlu. Čtenář jejich románu se poučuje tím, že prožívá příběh, zatímco čtenář mého textu sleduje moji reflexi příkladů.

E. K.: O čem se poučuje čtenář literárního díla?

K. P.: Pokud bychom zmíněné příklady interpretovali jako analýzy zla, pak bych odpověděla, že se čtenář poučuje o tom, jak dochází ke zlu a jak dochází k vině.

E. K.: To znamená nikoli jak vznikají pojmy zla a viny, nýbrž jak dochází ke zlu a vině. To je to, čím Vás trápím od začátku. Jaký je vztah pojmu a prožitku. Tady myslím narážíme na něco, co jste si ještě nevyřešila. A já velmi doufám, že až budete psát druhou knihu, budete se tomuto problému věnovat. Pro účely tohoto zkoušení jsem ale ochoten spokojit se s Vašimi odpověďmi.

Kandidátka Pacovská odpovídá na otázky Christophera Cowleyho. Její odpověď se (po dohodě s oponentem) omezuje na dva základní problémy: (1) problém Dmitrije Karamazova, (2) alternativní interpretace příkladu Bulstrode.

K tezi, že čin nevychází z Dmitrijova charakteru. Argumentace Kamily Pacovské byla inspirována Wittgensteinem (otázkou následování pravidla): šlo jí o to konfrontovat obecné charakteristiky Dmitrijova charakteru (násilnickost, sebestřednost) a konkrétní situaci, v níž se obecný charakter realizuje. Realizaci nelze chápat jako pouhou aplikaci obecného na konkrétní. Dmitrij je v textu záměrně charakterizován tak, že skutečně není jasné, co udělá (jeho charakter je důsledně nejednoznačný). Teze zněla, že právě proto, že charakter člověka je obecný, nemůže určit jednání ve chvíli, která vykazuje takto velkou závažnost jako je vražda.

Christopher Cowley: Dobrá, ale pojem charakter, to nejsou jen přídavná jména. Tento pojem zahrnuje také schopnosti, např. zda je člověk schopen vraždy, či není; přitom jde o něco, co nese v sobě, jde o součást charakteru. My jako čtenáři to nevidíme, ale potom se teprve ukazuje, zda je schopen vraždy či není. Je to tedy pouze naše omezení jako čtenářů, pokud o této schopnosti nevíme.

Kamila Pacovská: Domnívám se, že zavedení schopnosti problém příliš neřeší. Schopnost jen jinak říká, zda to či ono udělá, nebo ne. Schopnost je možnost určitého typu jednání, ale nevyjadřuje nějakou charakterovou vlastnost.

Ch. C.: Nemyslíš, že když je někdo „schopen vraždy“, že to neukazuje něco o něm?

K. P.: Něco o něm to ukazuje, ale ne něco, co by vyjadřovalo nějakou ctnost nebo neřest.

Ch. C.: Dobrá, tak tedy pokračuj.

K. P.: Charakter nemůže determinovat, co člověk ve vyhrocené situaci udělá, naopak jeho jednání v dané situaci může zpětně dourčit, kým člověk je. Tím, že Dmitrij přestál pokušení, se zásadním způsobem mění. Pozmění se jeho charakter. Proto nesouhlasím s Tvým tvrzením, že kdyby byl znovu konfrontován s pokušením otce zabít, tak nevíme, co by se stalo. Já se naopak domnívám, že to víme: tím, že pokušení odolal, se jeho charakter tak „uzavřel“, že při dalším pokušení by nebyl takto rozerván a jednal by rozhodněji. Pokoušela jsem se tedy zároveň ukázat dynamiku charakteru člověka, který proto závisí na tom, co člověk dělá.

Ch. C.: Dobře, ale když je charakter dynamický, tak se může změnit znovu?

K. P.: Ano, ale ne libovolně. Musí to mít nějakou logiku a možné vysvětlení.

Ch. C.: Ano. A co myslíš tím, že je nějaká situace „závažná“? O jakém druhu situací tu mluvíme?

K. P.: Jako „závažné“ bych charakterizovala to, co má velký dopad na život člověka, na to, jak se vztahuje ke světu, co pociťuje atd. Nevím, jestli se mám snažit o nějakou lepší definici..

Ch. C.: Pak je tu ale hrozba, že tu bude nějaký kruh: situace je závažná, když změní člověka, a člověk se změní, když je situace závažná.

K. P.: To asi není definiční kruh. Situace je závažná, pokud má velký dopad na život člověka, a já můžu definovat, co to znamená, že má něco velký dopad na život člověka třeba tím, jak člověk změní své postoje, pociťování, vztahy atd.

Ch. C.: A jak se změní Dmitrijův postoj?

K. P.: Změní se například jeho postoj k otci.

Ch. C.: Tedy jde o to, že má jiný postoj a jiný vztah k otci po zmíněné situaci?

K. P.: Myslím, že ano. Mimo jiné. Ovšem potom je otec mrtvý, takže situace je trochu jiná... Ale nejenom, myslím, že změna charakteru je vidět na mnoha úrovních. Myslím, že by se dala doložit v textu.

Ch. C.: Dobrá, mohl bych pokračovat, ale nevím, jestli by teď nebylo na místě mluvit spíše o Bulstrodeovi.

K. P.: Ano, tedy Bulstrode. Vzněl jsi velmi zajímavou námitku, proč ten Bulstrodeův čin, který já charakterizuji jako jednání bez úmyslu, jako něco, co nelze zachytit v rámci legalistických pojmů, proč to nelze charakterizovat jako jednání z nedbalosti. Dále jsi mě správně upozornil na to, že existují dva typy nedbalosti - v českém právu: nedbalost vědomá a nedbalost nevědomá. Vědomá je ta, kdy si je pachatel vědom rizik, ale ignoruje je záměrně. Nevědomá nedbalost je ta, kdy si pachatel rizik není vědom, ale měl by je znát. Christopher Cowley navrhuje interpretovat Bulstrodeův případ jako vědomou nedbalost.

Myslím si, že je zde třeba říci, že Bulstrodeův čin je závažný čin, není jen nedbalý. Není tomu tak, že by jednoduše ignoroval rizika, Bulstrode chce, aby Raffles zemřel, tudíž to není provinění pouze z nedbalosti (zanedbání péče). Jde skutečně o dobrovolné zavinění. Není tam vědomý úmysl, ale je zde touha po zabití. Dalo by se to tedy kvalifikovat jako nedbalost, ale nevystihuje to podstatu jeho viny.

Ch. C.: Ale Ty říkáš, že zde není úmysl, ale je tu touha Rafflese zabít. Jaký je v tom rozdíl?

K. P.: O tom je příslušná kapitola. V Bulstrodeovi je činná touha, aby Raffles zemřel, kterou si ovšem bankéř zakrývá (což je v románu dobře ukázáno). Vždy si pro sebe fakta, pokud to je trochu možné, upravuje a svůj postup omlouvá. Ve skutečnosti však po krůčcích dochází k tomu, že Rafflesovu smrt zaviní. Jednotlivé kroky, jimiž toho docílí, si Bulstrode vždy omluví, ale je v něm činná tato touha, nejde tedy o pouhou nedbalost. Ovšem kontrast s nedbalostí je opravdu důležitý. Nedbalost by se snad mohla týkat toho, že Bulstrode zanedbal v nějaké fázi své sebepoznání, ale netýkala by se přímo doličného činu.

Ch. C.: Bulstrodeova touha Rafflese nikoli zabít, ale touha po tom, aby zemřel, s sebou nese jaké následné stavy po té, co Raffles skutečně zemře? Cítí za to Bulstrode nějakou zodpovědnost?

K. P.: To je právě zajímavé: kdyby šlo o nedbalost, tak by zřejmě měl litovat toho, že způsobil Rafflesovu smrt. Kdežto Bulstrode cítí ráno úlevu, jde se projít a upozorňuje, jak je pěkné ráno. Nevykazuje žádné výčitky svědomí.

Marina Barabas: Myslím, že se tam objevuje vztah k Bohu, cosi jako děkování, ne?

K. P.: Ne snad že by přímo děkoval, ale modlí se.

Marina Barabas: Mluví tam o svém pocitu osvobození.

K. P.: Nejsem si teď jista.

Ch. C.: A co kdyby mu soud např. vyčítal nedbalost. Co by tomu řekl? Bránil by se?

K. P.: To je složitá věc. Způsob léčby byl v té době nejasný. Lékař, který dává Bulstrodeovi instrukce, mu vysvětluje, že jeho vlastní postup léčby je inovativní. Bulstrode využívá nejasnosti: lékař mu vysvětlí, že dřívější způsoby léčby pacienta vpsledku zabíjejí, a Bulstrode tyto postupy nakonec uplatní. Legálně by to tedy patrně takto nebylo, protože nebylo jasné, jestli je daná léčba špatná, nebo dobrá.

Ch. C.: Ale v očích Bulstrodea má lékař určitou autoritu?

K. P.: Součástí jeho sebeklamu je to, že neustále vnitřně zpochybňuje lékařovu autoritu, vnitřními monology si postupně upravuje pravdu.

Ch. C.: A co si na konci, druhý den ráno, řekne? Pořád si myslí, že lékař nemá autoritu, a že to oba mysleli dobře?

K. P.: My vlastně pak už nevíme, co si myslí. Ukazuje se, že Bulstrode postavil jakousi zeď za touto událostí. Petrifikuje v sobě myšlenku, že všechno bylo v pořádku, a nechce se k tomu vracet. Veškeré jeho jednání potom už směřuje k tomu, aby uchránil svůj sebeklam. Na každý pokus obvinít ho reaguje velmi hněvivě, chce proto zůstat ve svém sebeklamu ohledně viny.

Otevírá se diskuse.

Marina Barabas: V návaznosti na to, co bylo právě probíráno, je snad na místě otázka možného rozdílu mezi právní vinou a mravní vinou. V případě právní viny stojí v centru skutek a všechno ostatní jako je charakter atd. stojí stranou. V případě morální viny to není tak jasné.

Např. Gaita klade velký důraz na to, že v právním kontextu můžeme my společně někoho vinit, a obviněný musí být součástí našeho my, jinak by to bylo nespravedlivé. V morálních situacích je pak ale možné, že se dotýčný cítí vinný za něco, kvůli čemu my bychom se nikdy neodvážili jej obviňovat. Vina v první osobě tedy může jít podstatně dál než v osobě druhé nebo třetí.

Je otázka, jestli je tu něco uceleného, jestli je tu něco jako morální vina nebo hodnota. Slovo morální za člověka žádnou práci neudělá, je to jen nálepka. Často právě tyto krajní či mezní případy jsou příklady, které nám ukazují, co tato slova právě znamenají (slovo je artefakt, není dáno Bohem).

Kamila Pacovská: Nesouhlasím zde s Gaitovou interpretací výčitek svědomí. Domnívám se, že i my subjektivně pocítíme výčitky svědomí jinak v případě, kdy ten čin byl zaviněný, a jinak, když jsme ho jen kauzálně způsobili.

M. B.: To on nezpochybňuje.

K. P.: Já si myslím, že to zpochybňuje.

M. B.: Dobře, já si myslím, že když byla řeč o nedbalosti a otázce, za co by mohl být Bulstrode činěn zodpovědným, tak se tato otázka týkala toho, za co by mohl být zodpovědný před soudem. Zatímco otázky, které jsou pro tebe klíčové, že si Bulstrode přál smrt Raffelse, budou z hlediska soudu naprosto marginální. Nemohl by být odsouzen za vraždu.

K. P.: Nemyslím si, že by bylo jeho jednání právně nevykazatelné. Nemyslím si tedy, že by to byla nedbalost. Debatovala jsem o tom s právníčkou a v právu se úmyslem míní to, že dotýčný něco chce, a nezáleží do té míry na tom, zda chce úmyslně (v tom našem smyslu), nebo je to jen jakási

touha, která je v něm nějak činná. To, co Bulstrode dělá, by se tedy na základě tohoto právního názoru kvalifikovalo jako úmysl.

Pavel Kouba: Jde tu o úmyslné zanedbání. To je myslím přesné označení toho právního skutku.

M. B.: Jestli to však nebylo přímo v jeho mysli, tak bych s úmyslem dávala trochu pozor.

K. P.: Právě to je na tom zajímavé, že právo je zde trochu volnější než my v teorii jednání.

Erazim Kohák: Chcete-li se dovolávat práva, nezapomínejte, že úmysl neexistuje jinak než v jednání, které naznačují, protože soudce ani advokát nemohou vidět do hlavy obviněného. Tedy vždy se klade otázka, zda dotyčný jednal nějakým způsobem, který by naznačil nějaký úmysl... Sám bych si kladl otázku, jak můžeme chápat úmysl jinak než tak, že jej extrahujeme z činu. V právu opravdu není možné někomu přičítat úmysl, pokud jej nemohu dokázat behaviorálně, tedy chováním.

K. P.: To je právě problém, protože v případě Bulstrodea to chování není jednoznačné právě proto, že není jednoznačná samotná léčba.

M. B.: Pokud jde o tu otázku léčby, mám za to, že po právní stránce v dané situaci platí to, co říká lékař. On je expertem a Bulstrode je tam, aby vykonával jeho vůli. Nemá lékaře co zpochybňovat, neboť odpovědnost je na lékaři a on jej má pouze poslouchat.

Pavel Kouba: Další otázky?

Erazim Kohák: Četla jste někdy Karla Jasperse? Pokud ne, doporučuji. Je to o Vaší disertaci.

Jakub Čapek: Rád bych vrátil do hry jednu otázku Christophera Cowleyho, která se týkala hlavní teze. Kam disertace směřuje jako celek a co měla ukázat?

K. P.: Jednota té práce je dána spíše zaměřením na analýzu odpovědnosti, viny a toho, jak dochází k provinění. Jinak ty dva problémy jsou opravdu oddělené. Jsou spojeny spíše tím, že se týkají téhož. Týkají se také nějak charakteru, který je podobný, totiž nejednoznačný a rozpolcený, a to v situaci, kdy hraje nějakou roli vztah člověka k sobě samému. Zároveň v obou případech mě zajímala jakási psychopatologie viny. Jsou to navíc příklady dvou typů provinění: *akrasia* a sebeklamu. Na druhou stranu je pravda, že jsem zatím analyzovala pokaždé jen jednu část problému, totiž jednání. Chtěla bych pokračovat v analýze každé kapitoly odděleně: analýza Bulstrodea bude pokračovat rozbořením sebeklamu jako charakteru a rozbor Dmitrije bude pokračovat analýzou viny a reakcí na vinu, problémem trestu a odpuštění. Jsou tam skutečně minimálně dva směry, jimiž se práce bude dál ubírat.

M. B.: Není tam přece jen jedna myšlenka, která by to mohla sjednotit? V kritice hlavního toku anglosaské etiky? Zdálo se mi, že jsi v obou případech, totiž *akrasia* i sebeklamu, argumentovala, že se nevejdou do běžného pojmu účelu nebo úmyslu, a tudíž ani zodpovědnosti, která je na tyto pojmy vázána. Tudíž si myslím, že bys mohla odpovědět, že v tomto negativním nebo kritickém ohledu je v práci sledována jedna linie, která by mohla diskusi otevřít v bohatších parametrech.

K. P.: To jsem myslela určitým společným duchem v pozadí disertace. Asi bych se bránila tomu říci, že hlavní teze práce je kritika legalistického pojetí etiky.

Pavel Kouba: Bohužel znám jen to shrnutí, ale přiznám se, že mi nebylo jasné, jaký je vztah mezi touto obecnou situací kritiky nějakého typu morálky a příkladem, který má ilustrovat nějaké podoby charakteru a vnitřní zkušenosti, resp. morální psychologie. Nepochopil jsem ani, jak má kupř. příklad Dmitrije sloužit jako aplikace obecného na jednotlivou situaci, když tím nejvýraznější rysem charakteru je jeho rozpolcenost, takže vlastně nejsme schopni říci, co udělá. Co to je za aplikaci? A co se tam tedy nakonec změní – možná je stejně rozpolcený na konci, jako byl předtím? Nevidím, co tam je u takto pojatého charakteru nějakou nosnou alternativou morálního posuzování, zvláště když je doložen zvláštním případem, v němž nakonec nejde o vinu, protože Dimitrij se na čin nakonec nezmoohl. V jakém smyslu je to tedy ukázka toho, jak charakter motivuje člověka jiným způsobem, než když na něj uplatníme kantovské hledisko?

K. P.: Příklad slouží jako kritika kantovského pojetí jednání, které toto jednání redukuje na úmysl. Jde o to ukázat autory toho činu, toho realizovaného, resp. nerealizovaného. Snažím se ukázat, že úmysl nestačí, že realizovaný čin má určitou důležitost. V tom je to kritika kantovského paradigmatu, tj. tendence redukovat vinu na tu vnitřní.

P. K.: Na jaký úmysl bychom ale v případě Dmitrije redukovali vinu?

K. P.: (*kandidátka delší dobu přemýšlila*) Tam to vnitřní je reprezentované tím, co se v něm odehrává. Pokušením, které má a které ovládne.

M. B.: Já jsem tomu rozuměla jako implicitní teorii ctností. Dmitrij si nějakým způsobem dotváří charakter tím, co udělá. Takže by to vlastně nakonec mohla být kritika nejen kantovského paradigmatu, ale i pokusu se s Kantem nějak „kvaziaristotelsky“ vypořádat. Druhá věc, která se hodně věnovala náhodě, míří k tomu, že Dmitrij, pokud je rád, že nezabil, může říci „Díky Bohu, že jsem se nestal vrahem.“ Celá scéna je vybudována tak, že nikdo neví, jak to dopadne. Myslím si také, že od této chvíle by se změnil a pokušení by již nepodlehl. Takže to ukazuje, v jakém smyslu může náhoda v životě pomoci k tomu, aby někdo zůstal morálně čistý a nezapletl se. Tohle obvykle v diskusi náhody vůbec nefiguruje.

K. P.: Děkuji, že jsi to zdůraznila.

M. B.: Myslím, že to tam implicitně je.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování.

Komise navrhla udělit titul doktor(ka) (Ph.D.).

Zapsala Alena Tesková